

FUNDARGERÐ

Ársfundur Lífeyrissjóðs bankamanna Haldinn 24. maí 2023 á Hótel Reykjavík Grand

Ársfundur Lífeyrissjóðs bankamanna fyrir árið 2023 var haldinn á Hótel Reykjavík Grand, miðvikudaginn 24. maí 2023 kl. 17:00.

Fundurinn hófst með því að Ari Skúlason, formaður stjórnar sjóðsins bauð gesti velkomna og setti fundinn. Hann lagði til að Hinrik Greipsson yrði kjörinn fundarstjóri og var það samþykkt með lófataki.

Hinrik tók við stjórn fundarins og bauð fundargesti velkomna. Hinrik lagði til að Pálmi Rögvaldsson tæki að sér fundarritun, var það samþykkt með lófataki.

Hinrik tilkynnti að hann hefði kynnt sér boðun fundarins og að hann teldi að löglega hafi verið staðið að henni. Hinrik bað fundargesti að gera athugasemdir teldu þeir ekki hafa verið boðað löglega til fundarins. Enginn fundarmaður gerði athugasemd. Hinrik lýsti því yfir að fundarboðun væri í samræmi við samþykktir sjóðsins og að fundurinn væri þar með löglegur.

Á fundinum lágu frammi eftirfarandi gögn:

- 1) Ársreikningur fyrir árið 2022
- 2) Samþykktir Lífeyrissjóðs bankamanna

Tillögur stjórnar til breytinga á samþykktum lágu frammi á skrifstofu sjóðsins að Skipholti 50b fyrir fundinn og voru aðgengilegar á vefsíðu sjóðsins undir liðnum „Fréttir“. Ársreikninga, fundargerðir, tryggingafræðilega athugun og fjárfestingarstefnur má einnig nálgast á vefsíðu sjóðsins undir liðnum „Um sjóðinn“ og svo undir „Útgefið efni“.

Var gengið til dagskrár sbr. 6. gr. samþykpta Lífeyrissjóðs bankamanna, með breytingum samkvæmt ákvörðun fundarstjóra,:

Röð dagskrárlíða var eftirfarandi:

- 1) Skýrsla stjórnar
- 2) Ársreikningur 2022 og fjárfestingarstefnur
- 3) Tryggingafræðileg athugun
- 4) Tillögur um breytingar á samþykktum sjóðsins
- 5) Kosning skoðunarmanna reikninga sjóðsins
- 6) Laun stjórnar- og skoðunarmanna
- 7) Önnur mál
- 8) *a. Málefni Hlutfallsdeildar*

Á fundinum var sýnd glærुकynning samhliða því að farið var yfir einstaka dagskrárlíði. Kynningin er aðgengileg á vef sjóðsins, undir liðnum „Fréttir“ og þar undir yfirskriftinni „Niðurstöður ársfundar 2023“.

Fyrsti dagskrárliður fundar var skýrsla stjórnar.

1) Skýrsla stjórnar

Ari Skúlason formaður stjórnar Lífeyrissjóðs bankamanna flutti skýrslu stjórnar.

Með leyfi Ara er skýrsla stjórnar birt hér:

„Skýrsla formanns á ársfundi Lífbank 24. maí 2023

Ágætu sjóðfélagar

Þessi árin eru flestir lífeyrissjóðir að fást við þá staðreynd að lífaldur er sífellt að lengjast og sú þróun hefur veruleg áhrif á lífeyriskerfið. Fólk fær nú lífeyri í fleiri ár en áður og sífellt þarf að huga að því að uppsöfnunin sé nægileg til þess að dæmið gangi upp. Eftirlitsaðilar eru líka meira á tánum en var áður. Þessi staða er uppi hjá flestum eða ef ekki öllum lífeyrissjóðum – allir eldast jú með álíka hætti.

Lífeyriskerfið okkar er þannig sífellt í umræðunni enda stórt og glæsilegt og skiptir marga miklu máli. Um næst síðustu áramót (árslok 2021) nam stærð lífeyriskerfisins okkar, uppsparað og ávaxtað fé, um 220% af landsframleiðslunni og þá voru Danmörk og Holland einu löndin í heiminum með álíka stórt lífeyriskerfi og við, þ.e. um tvöfalda landsframleiðslu miðað við höfðatölu.

Við heyrum oft hvernig sumir vilja eigna sér kerfið okkar og ráðskast með það, sérstaklega stjórnvöld og svo einstaka lukkuriddarar í verkalyðsforystunni sem vilja beita því í pólitískum tilgangi. Í hinni margumtöluðu sölu hlutar ríkissjóðs í Íslandsbanka í fyrra kom t.d. fram það skrýtna sjónarmið af hálfu stjórnvalda að nú þyrfti að finna nýja tegund af fjárfestum til þess að verða þolinmóðir eigendur að bankanum í stað þess að lífeyrissjóðir keyptu allt upp. Við þekkjum öll söguna hvernig fór og eftir sátu lífeyrissjóðirnir sem þolinmóðir fjárfestar með mun minni hlut en þeir hefðu viljað fá og sumir fóru út í að kaupa hluti á hærra verði en ella af þeim sem fengu að hirða skammtímahagnaðinn af sölnunni og stungu snögglega af. Ég skil ekki hvað stjórnvaldið hafði á móti lífeyrissjóðunum í þessu sambandi, ekki eru þeir óþolinmóðir fjárfestar og ekki hefðu þeir stungið af með skammtímahagnað.

Á síðustu tveimur ársfundum fjallaði ég töluvert um tillögur til breytinga á lögum um lífeyrissjóði sem fólust aðallega í að þvinga alla sjóði í átt að lausnum sem Samtök atvinnulífsins og Alþýðusambandið höfðu komið sér saman um í kjarasamningum. Í því tilviki tók löggjafinn að sér að vera til þjónustu reiðubúinn fyrir þessi stóru samtök og í slíkum tilvikum er erfitt að gæta sjálfstæðis og sjálfsákvörðunarréttar minni lífeyrissjóða eins og okkar. Tilraunin um að þvinga fram breytingar tókst reyndar ekki alveg og í lokin voru gerðar breytingar á frumvarpinu sem margir gátu sætt sig við.

Skuldabréf ÍL-sjóðs

Nýjasta dæmið um tilraun stjórnvalda til grófrar íhlutunar í málefni sjóðanna eru hugmyndir fjármálaráðherra um að sjálfsagt sé að lífeyrisþegar beri kostnaðinn af margra ára ævintýramennsku stjórnvalda í kringum Íbúðalánasjóð, en leifarnar af honum heitir núna ÍL-sjóður. Síðastliðinn vetur kynnti fjármála- og efnahagsráðherra skýrslu til Alþingis um stöðu ÍL-sjóðs og kynnti jafnframt hugmyndir um að beita lagasetningu til að knýja fram gjaldprotaskipti eða slit á ÍL-sjóði. Í framhaldinu var óskað eftir viðræðum við eigendur íbúðabréfa (HFF-skuldabréfa) útgefnunum af Íbúðalánasjóði um uppgjör sem miðast við höfuðstól og áfallna vexti og verðbætur, en lífeyrissjóðir eru lang stærstu eigendur þessara bréfa. Í tengslum við þetta hækkaði ávöxtunarkrafa HFF-bréfa umtalsvert og þar með lækkaði á markaðsvirði þessara bréfa í eigu sjóðsins. Þessi bréf í eigu sjóðsins eru að stærstum hluta bókfærð á framreiknuðu kaupverði og því eru áhrif þessa óveruleg á bókfært virði þeirra í ársreikningi, en þau eru auðvitað ekki eins góð söluvара og áður var.

Meginhlutverk lífeyrissjóða er að ávaxta fé sjóðfélaga og standa skil á verðtryggðum lífeyrisgreiðslum þeirra til framtíðar. Skuldabréf líkt og þau sem voru gefin út af Íbúðalánasjóði á sínum tíma, hafa kosti sem falla mjög vel að því hlutverki. Þau eru verðtryggð, ekki er heimilt að greiða bréfin hraðar upp en samningsbundnir gjalddagar segja til um og þau eru með langan endurgreiðsluferil sem fellur vel að skuldbindingum lífeyrissjóða, sem sagt draumafjárfesting fyrir lífeyrissjóði. Þá skiptir ekki minnstu máli að hingað til hafa fjárfestar getað treyst því að íslenska ríkið standi við sínar skuldbindingar sama á hverju gengur.

Stjórn Lífeyrissjóðs bankamanna hefur líkt og aðrir lífeyrissjóðir gefið skilmerkilega til kynna að ekki sé grundvöllur fyrir viðræðum við ríkið um uppgjör íbúðabréfa nema þær miðist við fullar efndir samkvæmt skilmálum bréfanna. Í því felst að tekið sé fullt tillit til samningsbundinna vaxta til framtíðar enda eru skuldabréfin án heimildar til uppgreiðslu. Í ljósi margra afdráttarlausra lögfræðialita sem fram hafa komið telur stjórn lífeyrissjóðsins sér engan veginn heimilt að taka þátt í samningaviðræðum á þeim grundvelli sem felst í uppleggi fjármálaráðuneytisins.

Yfirlýst markmið fjármálaráðherra með viðræðum við lífeyrissjóðina er að ná samningum um uppgjör og slit á ÍL-sjóði sem fæli í sér endanlegt uppgjör gagnvart eigendum skuldabréfanna, með greiðslu höfuðstóls og áfallinna vaxta og verðbóta. Af hálfu ráðherra hefur skýrt komið fram að ef ekki næðust samningar væri fyrirhugað að fara með sjóðinn í gjaldprotameðferð. Slit á ÍL-sjóði myndi spara ríkinu framtíðarvaxtagreiðslur með því að greiða ekki afborganir á samningsbundnum gjalddögum bréfanna til lokagjalddaga þeirra. Slíkur sparnaður ríkisins er þá á móti tap fyrir sjóðfélaga lífeyrissjóða.

Þessi saga, eins og svo margar aðrar, sýna hvernig stjórnvaldið telur sig sífellt geta ráðskast með lífeyrissparnað fólks eftir eigin geðþótta. Í þessu máli virðist nokkuð ljóst að fjármálaráðherra muni tapa þessari baráttu sem hann bauð upp á. Þetta er löng saga, í rauninni sagan endalaus.

Margir fleiri en lífeyrissjóðirnir hafa séð fáránleikann í hugmyndum fjármálaráðherra. Þannig hafa bæði Samtök atvinnulífsins (SA) og Samtök fjármálafyrirtækja (SFF) lýst yfir andstöðu við áform fjármálaráðherra að setja ÍL-sjóð í þrot og senda reikninginn til félagsmanna lífeyrissjóðanna. Bæði samtök benda skilmerkilega á fáránleika þessara hugmynda og alvarlegra afleiðinga ef þær komast í framkvæmd. Í þessu sambandi er t.d. bent á að í framtíðinni verði það mögulega þannig í okkar efnahagsumhverfi að samningar ríkisins haldi, allt þar til ríkið ákveði að breyta reglunum eftir á. Þá er einnig bent á að mál sem þetta hafi neikvæð áhrif á ímynd stjórnvalda og trúverðugleika á fjármálamörkuðum.

Þið þekkið líka flest söguna um það hvernig lífeyriskerfið á vinnumarkaðnum átti að verða viðbót við hefðbundinn ellilífeyri frá Tryggingastofnun. Reyndin varð reyndar ekki sú þegar upp var staðið og nú er ástandið þannig að stjórnvöld fárra vestrænna ríkja sleppa betur við að eyða peningum í eftirlaun fólks. Í samanburði við nálægar þjóðir er það sérstaklega tvennt sem ríkissjóður sparar sér í útgjöldum hér á landi, það eru lífeyrisgreiðslur til þegnanna og útgjöld til hermála.

Eins og alltaf standa íslenskir lífeyrissjóðir frammi fyrir miklum áskorunum. Um þessar mundir eru tveir þættir ofarlega í þeirri mynd. Aðal orsakavaldurinn fyrir helstu áskorunum er svo, eins og ég sagði í upphafi, að við erum sífellt að lifa lengur og sá tími sem sjóðirnir þurfa að greiða fólki lífeyri lengist sífellt. Upp á síðkastið hefur okkar sjóður unnið við að jafna ávinnslu réttinda eftir aldri og svo að tryggja að sjóðurinn geti staðið við þær skuldbindingar sem hann er að lofa. Í báðum tilvikum erum við svo að vinna undir ítarlegri smásjá eftirlitsaðila og með miklum þrýstingi úr þeirri átt.

Innleiðing á nýjum líftöflum 2022 og mótvægisáðgerðir

Í lok árs 2021 féllst fjármála- og efnahagsráðuneytið á tillögu Félag íslenskra tryggingastærðfræðinga um breytingar á forsendum reiknigrunns um lífslíkur. Þessi nýi reiknigrunnur hefur breytt mati einstaka lífeyrissjóða á mati skuldbindinga milli mismunandi aldurshópa og hefur því verið nauðsynlegt að gera ýmsar breytingar á réttindakerfum sjóðanna.

Stjórn Lífeyrissjóðs bankamanna ákvað að innleiða breyttar forsendur við tryggingafræðilega athugun á árinu 2022 í Aldursdeild. Ákveðið var að breyta ávinnslutöflum í samþykktum Aldursdeildar til mótvægis og voru þær kynntar á kynningarfundi í október 2022 og tóku gildi 1. janúar 2023. Réttindaöflun mun hér eftir ráðast af aldri sjóðfélaga og fæðingarári.

Þessar breytingar munu í engu raska áunnum réttindum í sjóðnum og munu einungis gilda um framtíðina.

Það var ljóst allan tímann að ekki væri unnt að gera sambærilegar breytingar hjá Hlutfallsdeild og því nauðsynlegt að grípa til almennrar breytingar réttinda til mótvægis og verður fjallað um þær síðar á fundinum.

Tryggingafræðileg staða og nýr reiknigrunnur

Úttekt miðað við síðustu áramót sýndi að tryggingafræðileg staða Aldursdeildar var neikvæð, þar sem heildarskuldbindingar voru 9,5% umfram heildareignir. Fyrir ári síðan leit út fyrir að tryggingafræðileg staða Aldursdeildar yrði neikvæð um 1,7% af skuldbindingum á árinu 2022 og var meginástæðan fyrir versnandi stöðu milli ára óhagstæð ávöxtun á árinu 2022. Ljóst er að Aldursdeildin uppfyllir ekki ákvæði laga um 56% lágmarkstryggingarvernd með 10% iðgjaldi á 40 ára greiðslutíma þannig að hækkun iðgjalds er óumflýjanleg og hefur Fjármálaeftirlitið þrýst á um að markmið um lágmarks tryggingarvernd verði uppfyllt. Með því að breyta samhliða viðmiðunartímabili inngreiðslutíma í samþykktum er það mat tryggingafræðings sjóðsins að 1%-stigs hækkun dugi til að uppfylla þau ákvæði og verður fjallað nánar um það síðar á fundinum.

Tryggingafræðileg staða Hlutfallsdeildar er líka neikvæð og námu heildarskuldbindingar 11,0% umfram heildareignir í lok árs 2022 samanborið við 4,6% árið áður. Þar er versnandi staða einkum tilkomin vegna breytinga á forsendum um lífslíkur auk þess sem ávöxtun ársins var undir viðmiði, en til þessa hefur ávöxtun deildarinnar yfirleitt staðist markmið. Þá má heldur ekki gleyma brostnum forsendum sem tengjast upphaflegum samningum um sjóðinn og dómsmálið stóra snýst um. Þar sem sú staða er komin upp að tryggingafræðileg staða Hlutfallsdeildar er utan þeirra 10% vikmarka milli eigna og skuldbindinga sem áskilin eru í lögum er ljóst að grípa verður til ráðstafana til að ná jafnvægi og hafa tillögur til breytinga á samþykktum nú þegar verið kynntar og verða ræddar og afgreiddar síðar á fundinum.

Landsréttur staðfestir dóm Héraðsdóms í máli Hlutfallsdeildar

Eins og við höfum rætt á mörgum ársfundum birti Lífeyrissjóður bankamanna aðildarfélagum Hlutfallsdeildar og íslenska ríkinu stefnu haustið 2018 þar sem sjóðurinn taldi að samkomulag í tengslum við uppgjör ábyrgðar á skuldbindingum árið 1997 hafi verið ósanngjarnt, forsendur þess hafi brostið og aðildarfyrirtækin og ríkissjóður auðgast með óréttmætum hætti á kostnað sjóðsins og sjóðfélaga. Stefnan var svo þingfest í Héraðsdómi Reykjavíkur í október 2018.

Málflutningur sjóðsins hefur byggt á því að veruleg frávik hafi orðið frá forsendum samkomulagsins og fjárhagsleg áhrif þess séu verulega óhagstæð fyrir sjóðinn. Þessi forsendubrestur var staðfestur með matsgerð dómskvadds matsmanns sem mat umfang hans á um 5,4 milljarða króna m.v. lok árs 2015 sem samsvarar um 7,4 mö.kr. á verðlagi

dagsins í dag. Dómkröfur sjóðsins byggðu að verulegu leyti á þessari matsgerð og var gerð krafa um að samkomulaginu frá 1997 yrði breytt og viðbótargreiðsla yrði innt af hendi. Auk þess var gerð krafa um að ábyrgð aðila á skuldbindingum deildarinnar verði endurvakin.

Í nóvember 2021 sýknaði Héraðsdómur Reykjavíkur aðildarfyrirtæki og íslenska ríkið af áðurnefndum kröfum sjóðsins og fyrir nokkrum vikum staðfesti Landsréttur niðurstöðu Héraðsdóms og aðildarfyrirtækin og íslenska ríkið sýknuð af kröfum sjóðsins. Stjórn Lífeyrisjóðs bankamanna hefur farið fram á leyfi til áfrýjunar til Hæstaréttar og hefur svar ekki enn borist við þeirri beiðni. Tryggvi mun fjalla nánar um þetta síðar á fundinum.

Dómurum héraðsdóms þótti á sínum tíma sanngjarnt að sjóðfélagar Hlutfallsdeildar þyrftu að bera 15% lækkun lífeyrisréttinda vegna þess að tryggingafræðilegar forsendur samkomulags um uppgjör ábyrgðar lífeyrisskuldbindinga hafi ekki staðist. Dómarar í Landsrétti eru sammála.

Umræðan um sanngirni í þessu máli snýr ekki hvað síst að ríkissjóði þar sem hann hefur alfarið neitað að taka ábyrgð á lífeyrisskuldbindingum fyrrverandi starfsmanna sinna sem störfuðu í ríkisbönkunum á sínum tíma. Ríkissjóður vílaði reyndar ekki fyrir sér að taka fulla ábyrgð á greiðslum lífeyrisskuldbindinga fyrrverandi bankastjóra Landsbanka Íslands og maka þeirra þegar Landsbankinn hf. tók yfir innlenda starfsemi gamla bankans í október 2008.

Ég fjallaði aðeins um þessa hlið málsins á ársfundi fyrir þremur árum og svo aftur í fyrra, og fór þar ítarlega yfir hvernig ríkissjóður hefur kosið að höndla með sanngirnina. Í gegnum árin höfum við horft á ríkissjóð moka milljörðum í lífeyrissjóði opinberra starfsmanna þegar komið hefur í ljós að þeir eiga ekki fyrir skuldbindingum. Það gildir bæði um gamla kerfið og einnig það nýja sem átti að verða sjálfbært eins og aldursdeildin okkar. Þar á bæ dettur engum í hug að skerða réttindi eins og við höfum þurft að gera í tvígang og munum þurfa einu sinni enn, ríkissjóður kemur alltaf til hjálpar. Skerðing fyrir okkar sjóðfélaga mun verða orðin 28% eftir þessa lotu, en engin hjá starfsfólki ríkissjóðs.

Það sem færri vissu þá og enn enginn vilja tala um í dag er að ríkissjóður Íslands hefur á undanförunum árum yfirtekið lífeyrisskuldbindingar fjölda stofnana og lögaðila sem honum var að mínu mati ekki skylt að gera. Þarna er um tugmilljarða upphæðir að ræða sem ríkissjóður hefur tekið á sig. Þarna er um ýmsar stofnanir að ræða eins og Reykjarlund, Hrafnistu, SÁÁ og Heilsustofnun Náttúrulækningafélagsins. Mest stingur þó í augu yfirtaka ríkissjóðs á lífeyrisskuldbindingum vegna Bændasamtakanna, en þar var um að ræða 4,8 milljarða króna yfirtöku skuldbindinga, 6,5 ma.kr. á verðlagi dagsins í dag.

Okkar krafa gagnvart öllum málsaðilum er upp á 5,4 milljarða á verðlagi ársins 2015, 7,4 ma.kr. að núvirði, og henni er algerlega hafnað af öllum. Í lok árs 2018 ákvað ríkissjóður hins vegar bara si svona að yfirtaka

skuldbindingu vegna bændasamtakanna upp á 4,8 milljarða, 6,5 ma. kr. á verðlagi dagsins í dag. Þarna sést líka glögglega hvaða augum ráðamenn líta á skuldbindingar gagnvart sumum fyrri starfsmönnum sínum í ríkisbönkunum miðað við ýmsa aðra. Bankastjórnarnir fengu auðvitað allt sitt á hreint, en ekki almennir starfsmenn bankanna, og meira að segja bændur fá sitt líka og vel það.

Stjórn sjóðsins hafði til skamms tíma gert ráð fyrir að starfsemi sjóðsins yrði með svipuðu sniði á allra næstu misserum í umhverfi mjög lágra vaxta og versnandi ávöxtunarkjara en aðstæður breytast stundum hratt eins og gerst hefur á síðasta ári. Ávöxtun var afbragðsgóð á síðasta ári – en mjög slök í ár þó að hún sé skárri en hjá flestum.

Í kjölfar þess að dómsmáli Hlutfallsdeildar fer brátt að ljúka, reyndar nokkuð háð því hvort við fáum leyfi til að áfrýja til Hæstaréttar eða ekki. Þá kemur mögulega til skoðunar hvort fýsilegt kunni að vera að sameina deildir sjóðsins að nýju með það að markmiði að treysta rekstur hans og gera hann að einni einingu. Umræða innan stjórnar um framtíð sjóðsins hefur verið mjög ofarlega á dagskrá á síðasta ári þar sem finna þarf bestu lausnir á hvernig beri að haga starfi sjóðsins á næstu árum til þess að vernda hagsmuni sjóðsfélaga sem best, mögulega nánú samstarfi við aðra sjóði eða jafnvel sameiningu.

Að meðaltali greiddu um 1.574 sjóðfélagar iðgjöld til Aldursdeildar á árinu 2022 samanborið við 1.665 árið áður, fækkun um 91, eða um 5,5%. Þessi þróun í átt til fækkunar virkra sjóðfélaga hefur verið nokkuð stöðug síðustu ár. Innan stjórnar er því mikil umræða í gangi um hvaða leiðir séu opnar til þess að verja hagsmuni sjóðfélaga sem best og hvaða leiðir sé best að fara. Við höfum rætt nokkuð við aðildarfélögin um þessa hlið mála og erum einnig byrjuð að ræða við aðra sjóði um möguleika á auknu samstarfi eða jafnvel sameiningu. Við munum halda því starfi ötullega áfram á næstu mánuðum.

Í blálökin má svo minna enn og aftur á að Lífeyrissjóður bankamanna er þrátt fyrir allt öflugur og vel rekinn lífeyrissjóður. Á næstu mánuðum og misserum er mikilvægt að vanda sérhvert skref sem við tökum til að ná sem mestum ábata fyrir sjóðfélaga.

Ég vil að lokum þakka sjóðfélögum, stjórnarmönnum sjóðsins og starfsmönnum kærlega fyrir gott og uppbyggilegt samstarf síðustu ár. Takk fyrir.

Ari Skúlason, formaður stjórnar Lífeyrissjóðs bankamanna“

Hinrik þakkaði Ara fyrir. Næsti dagskrárliður var ársreikningur 2022 og fjárfestingarstefnur. Hinrik gerði að tillögu sinni að umræður um skýrslu stjórnar, ársreikninga og fjárfestingarstefnur yrðu teknar saman að loknum næsta dagskrárlið. Var það samþykkt.

2) Ársreikningur 2022 og fjárfestingarstefnur

Tryggvi Tryggvason, framkvæmdastjóri sjóðsins, tók næstur til máls og gerði grein fyrir ársreikningi sjóðsins fyrir árið 2020. Samhliða umfjöllun sinni sýndi Tryggvi glærur til frekari skýringa, sjá bls. 4-35 í kynningu. Ársreikningur 2022 og glærुकynning eru aðgengileg á vef sjóðsins undir fréttaliðnum „Niðurstöður ársfundar 2023“.

Tryggvi hóf umfjöllun sína á því að nefna að fjárfestingarumhverfi síðasta árs hefði verið með því allra mest krefjandi sem sjóðurinn hefði séð og afkoma beggja deilda bæri þess glögg merki. Verðbólga hefði verið ein sú mesta í áraraddir og stýrivextir hækkað reglulega. Fjármálamarkaðir ættu afar erfitt í slíku umhverfi, bæði hlutabréfa- og skuldabréfamarkaðir, innanlands sem og að utan. Til samanburðar hefði áfallið 2008 verið skárra fyrir þá sem fjárfesta bæði í hlutabréfum og skuldabréfum þar sem þá hafi hlutabréf lækkað en skuldabréf hækkað. Síðasta ár hefði allt lækkað og leita þyrfti langt aftur til að finna sambærilega slæmt ár í alþjóðlegu samhengi, e.t.v. allt aftur til ársins 1870.

Næst fjallaði Tryggvi um ávöxtun 2022 og sýndi glæru 5 í kynningu. Í máli Tryggva kom m.a. fram að hrein nafnávöxtun Aldursdeildar hefði verið 0,1% en raunávöxtun -8,5%. Hjá Hlutfallsdeild hafi niðurstaðan verið skárra þar sem hrein nafnávöxtun Hlutfallsdeildar hefði verið 7,2% en raunávöxtun -2%.

Tryggvi sýndi næst glærur 6-8 sem sýna samanburð ávöxtunar milli lífeyrissjóða árið 2022. Tryggvi nefndi að mikilvægt væri að taka tillit til mismunandi áhættustigs og uppgjörsaðferða við samanburð milli lífeyrissjóða. Hlutfallsdeild væri t.d. sérstaklega illa samanburðarhæf vegna lágs áhættustigs og Aldursdeild væri líka almennt varfærin. Samanburður við aðra sjóði væri fremur hagstæður fyrir Aldursdeild en enn hagstæðari fyrir Hlutfallsdeild, þó niðurstaðan sem slík hafi ekki verið glæsileg.

Tryggvi sýndi næst yfirlit yfir rekstrarkostnað lífeyrissjóða og samanburð þar á milli, sjá glæru 9 í kynningu. Í máli Tryggva kom m.a. fram að hluti af rekstrarkostnaði sjóðsins væri greiddur af aðildarfyrirtækjum en þar fyrir utan, og þrátt fyrir smæð sjóðsins, hefði tekist að halda kostnaði nokkuð í skefjum þrátt fyrir vaxandi kröfur á öllum sviðum. Sjóðurinn væri því nokkuð ánægður með hvernig til hefði tekist.

Næst fjallaði Tryggvi um þróun hreinnar eignar og raunávöxtunar og sýndi glærur 10 og 11 í kynningu. Tryggvi nefndi að hafa þyrfti í huga við skoðun á þróun hreinnar eignar að Hlutfallsdeild væri ekki að taka á móti iðgjöldum, þá mætti sjá nokkra sveiflu á raunávöxtun en hún væri nokkuð stöðug með tilliti til þess að síðasta ár hafi verið erfitt. Þegar kæmi að Aldursdeild þá væri deildin enn að vaxa eins og sjá mætti á þróun hreinnar eignar. Aldursdeild væri enn að taka við talsverðum iðgjöldum og minna væri verið að greiða út á móti. Sveifla á raunávöxtun heldur meiri hjá Aldursdeild en hjá Hlutfallsdeild, sem endurspeglar ágætlega ólíkt eðli deildanna.

Ársreikningur 2022

Hlutfallsdeild

Tryggvi vék máli sínu að ársreikningi Hlutfallsdeildar. Tryggvi fór fyrst yfir **rekstrarreikning**, sjá glærur 12-14 í kynningu. Í máli Tryggva kom m.a. fram að iðgjöld hefðu lækkað nokkuð milli ára. Á sama tíma færu lífeyrisgreiðslur vaxandi og hækkuðu milli ára um 260 milljónir króna. Tryggvi nefndi að þessi þróun væri fyrirsjáanleg með hliðsjón af eðli deildarinnar. Lífeyrisgreiðslur síðasta árs hafi verið um 3 milljarðar króna en fjárfestingartekjur um 2,8 milljarðar króna og ekki náð að dekkja lífeyrisgreiðslurnar, eins og tókst árið 2021. Tryggvi nefndi að rekstrarkostnaður hefði minnkað hjá deildinni eftir því sem Aldursdeild stækkaði, en rekstrarkostnaði sjóðsins væri skipt milli deilda

eftir stærð þeirra. Hrein eign Hlutfallsdeildar í lok árs stæði nokkurn veginn í stað milli ára.

Næst vék Tryggvi máli sínu að **efnahagsreikningi**, sjá glærur 15-18 í kynningu. Í máli Tryggva kom fram að eignir deildarinnar samanstæðu að mestum hluta af skuldabréfum með ábyrgð Íslenska ríkisins. Tryggvi nefndi að hrein eign til greiðslu lífeyris hefði verið um 40 milljarðar í árslok 2022 og stæði nokkurn veginn í stað milli ára. Tryggvi fór yfir sjóðstreymi og í máli hans kom m.a. fram að útgreiðslur væru meiri en inngreiðslur, en það væri ekki óvænt vegna eðlis deildarinnar. Nettó ráðstöfunarfé deildarinnar hefði verið um 3 milljarðar króna sem dekkuðu lífeyrisgreiðslur á árinu. Þá hefði handbært fé í árslok verið um 830 milljónir króna samanborið við um 640 milljónir króna árið áður, en deildin þyrfti laust fé vegna lífeyrisgreiðslna á hverju ári.

Næst fjallaði Tryggvi um **tryggingafræðilega stöðu** og sýndi glæru 19 í kynningu. Tryggvi nefndi að heildarskuldbinding hefði farið úr -4,6% í ársbyrjun í -11% í árslok 2022. Þessi staða kallaði á jöfnun og lækkun réttinda til jafns við eignir. Tryggvi nefndi að Bjarni Guðmundsson myndi fara betur yfir tryggingafræðilega stöðu síðar á fundinum. Í lok umfjöllunar sinnar um ársreikning Hlutfallsdeildar sýndi Tryggvi yfirlit yfir skiptingu virkra sjóðfélaga og lífeyrisþega á glæru 20 í kynningu. Tryggvi nefndi að á yfirlitinu mætti sjá fækkun greiðandi sjóðfélaga milli ára en í árslok 2022 voru virkir sjóðfélagar 77 en á sama tíma fjölgaði lífeyrisþegum, þetta gerði það að verkum að fjárfestingarstefna deildarinnar þyrfti að vera mjög varfærin.

Aldursdeild

Tryggvi fjallaði næst um ársreikning Aldursdeildar og sýndi glæru 21-29 í kynningu. Í máli Tryggva um **rekstrarreikning** deildarinnar kom m.a. fram að iðgjöld hefðu verið umtalsverð eða um 2 milljarðar króna í árslok 2022 og talsvert hærri en lífeyrisgreiðslur sem hefðu verið um 938 milljónir króna. Aldursdeild væri að ná ákveðnum þroska, lífeyrisbyrðin færi vaxandi en væri þó í takt við það sem gera mætti ráð fyrir. Þegar lítið væri til hreinnar fjárfestingartekna væru tölurnar hinsvegar sveiflukenndari og rekja mætti ástæðu þess til umtalsverðs taps af eignarhlutum í félögum og sjóðum, innlendum sem erlendum, á meðan skuldabréfin sigldu lygnari sjó. Hrein eign til greiðslu lífeyris í árslok 2022 hækkaði lítillega milli ára eða um einn milljarð króna, úr um 61 milljarði króna í um 62 milljarða króna. Næst vék Tryggvi máli sínu að **efnahagsreikningi** og sýndi glæru 24 og 25 í kynningu. Í máli Tryggva kom m.a. fram að um helmingur eigna deildarinnar væri í hlutabréfum og sjóðum og um helmingur í skuldabréfum. Skuldamegin væri ekki mikið til umfjöllunar en þó mætti nefna „aðrar skuldir“, um 260 milljónum króna, en um væri að ræða ósótta séreign frá því að deildinni var breytt úr stigadeild í aldursdeild. Tryggvi fjallað næst um sjóðstreymi, sjá glæru 26 í kynningu. Tryggvi nefndi að það væri talsverð fjárfestingargeta hjá deildinni en þrátt fyrir það hefði deildin farið varlega í gegnum þessa viðsjárverðu stöðu sem hefur verið uppi á mörkuðum. Næst fjallaði Tryggvi um **tryggingafræðilega stöðu**, sjá glæru 28 í kynningu. Tryggvi nefndi að heildarskuldbinding í ársbyrjun hafi verið jákvæðri stöðu 1,8% en farið í neikvæða stöðu -9,5% í árslok 2022. Tryggvi nefndi að Bjarni Guðmundsson myndi fara betur yfir tryggingafræðilega stöðu síðar á fundinum. Undir lok umfjöllunar sinnar um ársreikning Aldursdeildar sýndi Tryggvi yfirlit yfir skiptingu virkra sjóðfélaga og lífeyrisþega á glæru 29 í kynningu. Tryggvi nefndi að á yfirlitinu mætti sjá að greiðandi sjóðfélögum fækkar stöðugt og ástæðan væri aðallega sú að starfsfólki væri að fækka hjá aðildarfyrirtækjunum. Tryggvi nefndi að talsvert hátt hlutfall þeirra sem hættu störfum hjá aðildarfyrirtækjunum óskuðu eftir því að greiða áfram til sjóðsins og í flestum tilfellum væri því vel tekið af sjóðnum.

Næst sýndi Tryggvi yfirlit yfir þróun lífeyrisgreiðslna hjá Aldursdeild og Hlutfallsdeild, sjá glærur 30 og 31 í kynningu. Tryggvi nefndi að glæurnar sýndu myndrænt skiptingu lífeyrisgreiðslna milli einstakra liða. Hvað Aldursdeild varðaði nefndi Tryggvi að hlutfall örorkulífeyris færi minnkandi eftir því sem deildin þroskaðist og væri það í eðlilegu samræmi við það sem gera mætti ráð fyrir og jákvæð þróun. Hvað Hlutfallsdeild varðaði nefndi Tryggvi að þar væri yfirlitið og skiptingin talsvert ólík skiptingu hjá Aldursdeild, uppistaðan af lífeyrisgreiðslum væri annaðhvort hefðbundin eftirlaun eða makalífeyrir en örorkulífeyrir væri hverfandi stærð.

Næst fjallaði Tryggvi um fjárfestingarstefnur, glærur 32-25 í kynningu.

Í máli Tryggva um fjárfestingarstefnu Hlutfallsdeildar kom m.a. fram að uppistaðan af eignum deildarinnar væri í skuldabréfum, af þeim væri ca. helmingur með ábyrgð ríkis og helmingur fyrirtækjaskuldabréf, skuldabréf sveitarfélaga og sértryggð skuldabréf. Áhersla væri á eignum með fyrirsjáanlegt greiðsluflæði og lágt áhættustig.

Í máli Tryggva um fjárfestingarstefnu Aldursdeildar kom m.a. fram að um hefðbundnari eignasamsetningu væri að ræða með tilliti til annarra lífeyrissjóða. Eignasamsetning væri u.þ.b. til helminga í hlutabréfum og skuldabréfum, eða sjóðum sem fjárfesta aðallega í þeim, auk þess sem stefnt væri að því að um þriðjungur eigna væri í erlendum verðbréfum.

Tryggvi lauk máli sínu og þakkaði fyrir sig.

Hinrik þakkaði Tryggva fyrir og gaf orðið laust fyrir umræður um skýrslu stjórnar, ársreikning 2022 og fjárfestingarstefnur.

Guðríður Kristjánsdóttir tók til máls. Guðríður vísaði til málareksturs sjóðsins fyrir hönd Hlutfallsdeildar og spurði hvort heimilt væri fyrir sjóðinn að koma með ný gögn fyrir Hæstarétt.

Tryggvi Tryggvason svaraði. Tryggvi nefndi að hann teldi að það mætti að einhverju marki koma með ný gögn ef þau styddu við það sem þegar væri fram komið. Tryggvi sagðist að minnsta kosti ekki efast um að lögmaður sjóðsins myndi leitast við að nýta allt það svigrúm sem til væri í þeim efnunum. Að lokum nefndi Tryggvi að hann myndi fara nánar yfir stöðu málareksturs Hlutfallsdeildar undir lok fundar.

Hinrik lýsti því yfir að enn væri opið fyrir umræður um skýrslu stjórnar, ársreikning 2022 og fjárfestingarstefnur. Enginn óskaði eftir því að taka til máls.

Hinrik bar ársreikning 2022 undir atkvæði félagsmanna. Ársreikningur 2022 var samþykktur með öllum greiddum atkvæðum.

3) Tryggingafræðileg úttekt á stöðu sjóðsins.

Bjarni Guðmundsson, tryggingafræðingur sjóðsins, gerði grein fyrir tryggingafræðilegri athugun á stöðu sjóðsins í lok árs 2022. Samhliða umfjöllun sinni sýndi Bjarni glærur, sjá bls. 36-48 í kynningu.

Fyrir nánari upplýsingar er bent á að skjölin: „Athugun Hlutfallsdeild 2022“ og „Athugun Aldursdeild 2022“ sem aðgengileg eru á vefsíðu sjóðsins undir „Um sjóðinn“ og þar

undir „Útgefið efni“. Þá er hægt að nálgast yfirlit um tryggingafræðilega stöðu í ársreikningi 2022, á bls. 18 fyrir Hlutfallsdeild og á bls. 38 fyrir Aldursdeild .

Bjarni hóf umfjöllun sína á því að nefna að með tryggingafræðilegri athugun væri verið að athuga hvort að eignir sjóðs væru nægar til að greiða þau réttindi sem sjóðurinn hefur gefið fyrirheit um að fólk hafi aflað sér til framtíðar. Í máli Bjarna kom m.a. fram að forsendur við útreikninga byggðu sem fyrr á reglugerð fjármálaráðuneytis frá 1998, en heimilt væri að víkja frá staðalforsendum ef aðrar forsendur ættu betur við. Þá fór Bjarni yfir helstu forsendur við tryggingafræðilega athugun 2022 og nefndi m.a. að reikniforsendur um lífslíkur hefðu breyst frá síðustu tryggingafræðilegri athugun og væri nú eingöngu miðað við líkan Félags Íslenskra tryggingastærðfræðinga frá 2020, sem spáir fyrir um lækkun á aldursbundinni dánartíðni til framtíðar. Bjarni nefndi einnig að það væri helst tvennt sem hefði einkennt árið 2022, þ.e. hækkun á verðlagi sem leiddi af sér hækkun á lífeyrisgreiðslum sem tengdar væru við vísitölu verðlags og afleitar aðstæður á eignamörkuðum, þ.e. eignir hækkuðu lítið.

Bjarni fór því næst yfir lykiltölur tryggingafræðilegrar athugunar fyrir Hlutfallsdeild og fyrir Aldursdeild.

Í umfjöllun um Hlutfallsdeild byrjaði Bjarni á að sýna glæru 40 með samanburði milli ára. Niðurstaða fyrir heild í árslok 2021 sem sýnir -8,6% var reiknuð eftir sömu aðferðum og fyrir árslok 2022 sem gaf niðurstöðuna -11%, og eru þær tölur því samanburðarhæfar. Bjarni nefndi að það sem helst skýrði þessa breytingu milli ára væri mikil hækkun lífeyrisréttinda vegna verðbólgu á árinu 2022, lítil ávöxtun á eignamörkuðum sem hélt ekki í hækkun lífeyrisréttinda, og svo áður nefnd breyting á reikniforsendum vegna lífslíkna. Bjarni nefndi að niðurstaðan -11% væri umfram vikmörk sbr. 39. gr. laga nr. 129/1997 og sjóðnum væri því skylt að grípa til aðgerða. Fyrir fundinum lögju tillögur stjórnar um niðurfærslu réttinda vegna þess.

Í umfjöllun um Aldursdeild byrjaði Bjarni á að sýna glæru 45 með samanburði milli ára. Niðurstaða fyrir heild í árslok 2021 sem sýnir -7,0% var reiknuð eftir sömu aðferðum og notuð var fyrir árslok 2022 sem gaf niðurstöðuna -9,5%, og eru þær tölur því samanburðarhæfar. Bjarni nefndi að heildarstaðan, -9,5%, væri enn innan vikmarka laganna og því ekki lagaskylda til aðgerða. Þá nefndi Bjarni að það sem helst skýrði þessa breytingu á heildarstöðu milli ára væru sömu atriði og höfðu verið nefnd, þ.e. há verðbólga á árinu 2022, ávöxtun umtalsvert undir væntingum og breytingar á reikniforsendum um lífslíkur. Bjarni benti auk þessa á að áfallin staða hjá deildinni væri talsvert neikvæð eða -13,8% í árslok 2022, en framtíðarstaða væri þó 1,8%. Að lokum nefndi Bjarni að Aldursdeild hefði aldrei þurft að skerða réttindi fyrr en heildarstaðan í árslok 2022 væri fyrsta formlega niðurstaðan sem væri með stöðu lakari en -5%. Bjarni nefndi að það þyrfti að vinna upp þá stöðu á næstu 5 árum. Bjarni lauk máli sínu og þakkaði fyrir sig.

Hinrik þakkaði Bjarna fyrir og gaf orðið laust um tryggingafræðilega athugun.

Júlíus Óskarsson tók til máls og sagði að fram hefði komið að sjóðir þyrftu að leiðrétta stöðu ef hún væri lakari en -5% í fimm ár eða ef hún væri lakari en -10% á einstöku ári. Júlíus vísaði til þessa og spurði hvort sjóðir yrðu við slíkar aðstæður að leiðrétta alveg niður í 0 eða hvort hægt væri að fara rétt niður fyrir 10% til dæmis.

Bjarni Guðmundunsson svaraði og sagði ekki skýr ákvæði að finna í lögum um það. Bjarni nefndi að ef sjóðir færu yfir 10% þá samkvæmt hans reynslu vildi Fjármálaeftirlit

Seðlabanka Íslands yfirleitt sjá leiðréttingu að minnsta kosti niður fyrir -5 stöðu, en ekki endilega í 0. Bjarni sagði að hann teldi viðmiðið mögulega vera það að horfa til þess að sjóðir færu ekki strax aftur eða fljótlega í neikvæða stöðu.

Tryggvi Tryggvason tók til máls og bætti því við að í 39. gr. l. nr. 129/1997 kæmi fram að hrein eign til greiðslu lífeyris skyldi vera jafnhá núverandi og væntanlegs lífeyris, en það merkti að staðan ætti að meginreglu að vera 0. Með hliðsjón af þessu væri því líklegt að Fjármálaeftirlit Seðlabanka Íslands myndi túlka það sem svo að leiðrétting ætti að fara í 0 eða a.m.k. nærri 0. Þetta væri þó ekki alveg skýrt af lagaákvæðinu.

Eyrún Anna Einarsdóttir tók til máls og spurði hvort það væri tillaga fyrir fundinum að skerða réttindi hjá Aldursdeild þar sem heildarstaðan væri í -9,5%. Eyrún nefndi að staðan væri sú að Aldursdeild væri, m.v. þessa stöðu, að greiða hærri lífeyri út en hann ætti af eignum til að standast framtíðarskuldbindingar.

Bjarni Guðmundsson svaraði og sagði að þetta væri rétt ályktað, deildin væri að greiða meira út núna en til framtíðar. Það væri vissulega sjónarmið að halda tryggingafræðilegri stöðu á deild í jafnvægi, t.d. með reglulegum skerðingum réttinda, en það mætti líka líta á þetta til lengri tíma sem svo að það koma góð ár og það koma slæm ár hvað varðar ávöxtun eigna. Ef horft er langt aftur í tímann þá hefur ávöxtun eigna deildarinnar yfirleitt verið umfram 3,5% eða nálægt því. Ef til vill jafnast þetta því út til lengri tíma ef sjóðurinn fer ekki út fyrir þau vikmörk sem lögin leyfa. Tek þó fram að þetta er ekki tryggingafræðilegt mat.

Eyrún Anna tók aftur til máls og vísaði til tryggingafræðilegrar stöðu Aldursdeildar og nefndi að heildarstaða hafi verið neikvæð á hverju ári frá 2018, fyrir utan eitt ár, og að sjóðurinn hafi ekki skert réttindi á þessu tímabili. Eyrún Anna spurði hvers vegna svo væri og hvort það væri afstaða sjóðsins að skerða ekki nema það sé lagaleg skylda til þess.

Tryggvi Tryggvason svaraði og nefndi að þetta væru góðar spurningar og gild sjónarmið. Tryggvi nefndi að lögin gerðu ráð fyrir því að það gætu verið sveiflur milli ára án þess að lífeyrissjóðir væru að auka eða skerða réttindi jafn óðum. Lífeyrissjóðir hefðu hinsvegar heimildir, t.d. til að skerða réttindi til að ná meira jafnvægi í stöðu og ef lítið væri til heildarstöðu Aldursdeildar í -9,5% þá lægi fyrir að staðan mætti ekki versna mikið meira áður en grípa þyrfti til aðgerða samkvæmt lögum. Tryggvi nefndi að hann teldi líklegt að stjórn sjóðsins myndi skoða það vel. Varðandi almenna afstöðu sjóðsins til skerðinga réttinda nefndi Tryggvi að hann teldi að það lægi ekki fyrir skýr stefna um það en e.t.v. mætti skoða það, án þess þó að hann gæti talað fyrir hönd stjórnar sjóðsins.

Eyrún Anna tók aftur til máls og spurði hvað skýrði tryggingafræðilega niðurstöðu í árslok 2021 hjá Aldursdeild, sem var 1,81%, og hvort sú staða skýrðist aðallega af því að þá hafi verið reiknað samkvæmt eldri forsendum um lífslíkur.

Tryggvi Tryggvason svaraði og sagði að þessa niðurstöðu í árslok 2021 hjá Aldursdeild mætti aðallega skýra vegna góðrar ávöxtunar eigna deildarinnar á árinu 2021. Tryggvi nefndi auk þess að ef ávöxtun eigna deildarinnar á árinu 2022 hefði verið betri þá hefði tryggingafræðileg athugun verið önnur og jákvæðari, en heilt yfir voru sambærilegir sjóðir að fá svipaða niðurstöðu í tryggingafræðilegri athugun á bilinu -5% til -10% og sumir með lakari stöðu en það.

Eyrún Anna tók aftur til máls og spurði hvort sjóðurinn ætti mögulega að vera vakandi og skerða réttindi reglulega þar sem það væri e.t.v. ekki sanngjarnt gagnvart yngri sjóðfélögum að vera ekki að skerða reglulega.

Tryggvi Tryggvason tók til máls og sagði að þessi athugasemd væri gild og tekin til greina. Tryggvi nefndi að hann væri þess fullviss að stjórn sjóðsins myndi fylgjast vandlega með þróun mála á árinu. Þá væri ekki eðlilegt að hans mati að hafa stöðu sem þessa í miklum mínus milli ára og því væri líklegt, að öllu óbreyttu, að stjórn sjóðsins sýndi viðbrögð við þessari stöðu á næsta ársfundum.

Hinrik tók til máls og gaf orðið laust ef fleiri hefðu spurningar um tryggingafræðilega athugun. Fleiri tóku ekki til máls.

4) Tillögur um breytingar á samþykktum sjóðsins, sbr. 7. gr. samþykktu.

Hinrik kynnti að fyrir fundinum lægi að taka ákvörðun um sex tillögur stjórnar sjóðsins til breytinga á samþykktum. Tillögurnar hefðu legið frammi á skrifstofu sjóðsins og einnig verið aðgengilegar á vefsíðu sjóðsins fyrir fundinn.

Hinrik bauð Tryggva velkominn í pontu til að kynna tillögurnar. Tryggvi sýndi glætur með hverri tillögu þar sem greinargerðir með tillögunum komu fram, sjá bls. 50-55 í kynningu.

Tryggvi tók til máls og nefndi um væri að ræða sex tillögur í þremur hlutum. Fyrsta og önnur tillaga vörðuðu Hlutfallsdeild, þriðja, fjórða og fimmta tillaga vörðuðu Aldursdeild og sú sjötta varðaði báðar deildir.

Fyrsta og önnur tillaga voru teknar saman:

Fyrsta tillaga varðar Hlutfallsdeild.

Breyting á 9. gr. "Iðgjöld til sjóðsins", lið 9.1

Var:

Sjóðfélagar greiða 4% af föstum mánaðarlaunum sínum í iðgjöld til sjóðsins og skal fjárhæðinni haldið eftir mánaðarlega af launum þeirra. Enginn skal þó greiða til sjóðsins lengur en í 40 ár eða þar til 72,8% eftirlaunahlutfalli er náð.

Verður:

Sjóðfélagar greiða 4% af föstum mánaðarlaunum sínum í iðgjöld til sjóðsins og skal fjárhæðinni haldið eftir mánaðarlega af launum þeirra. Enginn skal þó greiða til sjóðsins lengur en í 40 ár eða þar til 64,8% eftirlaunahlutfalli er náð.

Önnur tillaga varðar Hlutfallsdeild

Breyting á 11. gr. "Hlutfall eftirlauna", lið 11.2

Var:

Eftirlaunin skulu nema 1,82% fyrir hvert iðgjaldagreiðsluár í fullu starfi, en hlutfallslega lægri fyrir lægra starfshlutfall, þar til 72,8% eftirlaunahlutfalli er náð.

Verður:

Eftirlaunin skulu nema 1,62% fyrir hvert iðgjaldagreiðsluár í fullu starfi, en hlutfallslega lægri fyrir lægra starfshlutfall, þar til 64,8% eftirlaunahlutfalli er náð.

Greinargerð með fyrstu og annarri tillögu er varða Hlutfallsdeild.

Breytingin er lögð til í því skyni að jafna þann mun sem myndast hefur milli skuldbindinga og eigna deildarinnar. Nam hallinn um síðustu áramót 11% af heildarskuldbindingum deildarinnar og er því utan leyfðra vikið 39.gr. laga 129/1997 . Því er sjóðnum skylt að lögum að bregðast við á þessum tímapunkti byggir tillagan á minnisblaði frá tryggingafræðingi sjóðsins.

Er aukinn halli Hlutfallsdeildar er að stærstum hluta tilkominn vegna breytinga á forsendum um lífslíkur sem lífeyrissjóðum er gert skylt að innleiða auk þess sem ávöxtun ársins 2022 var nokkuð undir viðmiði. Vegna eðlis Hlutfallsdeildar var ljóst að sambærilegar breytingar og gerðar voru á réttindatöflum Aldursdeildar í lok síðasta árs væri ekki unnt að gera hjá Hlutfallsdeild.

Lækkun á árlegum réttindastuðli úr 1,82% í 1,62% samsvarar um 11% lækkun á lífeyri. Skapist aðstæður til hækkunar réttinda á ný mun slíkt verða gert en eins og kunnugt er rekur sjóðurinn mál fyrir dómstólum vegna Hlutfallsdeildar.

Nánar verður gerð grein fyrir áhrifum breytinga á stöðu sjóðsins í umfjöllun um tryggingafræðilega úttekt á ársfundi.

Tryggvi fjallaði um fyrstu og aðra tillögu og vísaði til greinargerðar með þeim. Bjarni Guðmundsson tók næstu til máls og gerði stuttlega grein fyrir áhrifum breytinga á stöðu sjóðsins.

Hinrik þakkaði Tryggva og Bjarna fyrir og gaf orðið laust. Enginn óskaði eftir því að taka til máls.

Hinrik bar fyrstu og aðra tillögu upp til atkvæðagreiðslu sjóðfélaga Hlutfallsdeildar. Tillögurnar voru samþykktar með öllum greiddum atkvæðum.

Næst voru teknar fyrir þriðja, fjórða og fimmta tillaga:

Þriðja tillaga varðar Aldursdeild

Breyting á 18. gr. "lögjöld til sjóðsins", lið 18.1:

Var:

lögjöld sjóðfélaga skulu vera 12% af heildarlaunum hans, sbr. 3. gr. laga nr. 129/1997 og skiptist þannig að launþegi greiðir 4% en launagreiðandi 6%. Auk þess greiðir launagreiðandi að lágmarki 2% í séreignarsjóð, en sú greiðsla er skv. kjarasamningi milli Samtaka starfsmanna fjármálafyrirtækja og Samtaka atvinnulífsins, gr. 8.1.

Verður:

lögjöld sjóðfélaga skulu að lágmarki vera vera þau sem kveðið er á um í lögum nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða á hverjum tíma, nú 15,5% af lögjaldastofni. Til sjóðsins skal renna að lágmarki 11% lögjald til að standa undir þeirri lágmarkstryggingavernd sem kveðið er á um í lögum á hverjum tíma og sem sjóðurinn veitir sem skiptist þannig að launþegi greiðir 4% en launagreiðandi 7%. Auk þess greiðir launagreiðandi í séreignarsjóð skv. kjarasamningi.

Lágmarkstryggingarvernd miðast við að innborgun hefjist við 20 ára aldur.

Fjórdá tillaga varðar Aldursdeild

Breyting á 19. gr. "Grundvöllur lífeyrisréttinda", lið 19.1:

Var:

Með greiðslum iðgjalda aflar sjóðfélagi sér réttinda til eftirlauna og örorkulífeyris ásamt því að maki og börn sjóðfélaga öðlast rétt til maka- og barnalífeyris. Í 19. gr - 23. gr. og í réttindatöflum sjóðsins I til V sem birtar eru í viðauka við samþykktir þessar og eru hluti þeirra er nánar kveðið á um þessi réttindi.

Tafla I Sýnir árlegan lífeyrisrétt frá 67 ára aldri fyrir hvert 10.000 króna iðgjald fyrir reglulegar iðgjaldagreiðslur.

Tafla II Sýnir lækkun eftirlauna þegar taka lífeyris hefst fyrir 67 ára aldur.

Tafla III Sýnir hækkun eftirlauna þegar taka lífeyris hefst eftir 67 ára aldur.

Tafla IV Sýnir árlegan lífeyrisrétt fyrir hvert 10.000 króna iðgjald sem greitt er á hverju aldursári frá 67 til 69 ára.

Tafla V Sýnir árlegan lífeyrisrétt fyrir eingreiðslu iðgjalda sem ekki veita rétt til framreiknings.

Samanlögð iðgjöld sjóðfélaga hvert almanaksár mynda grundvöll lífeyrisréttinda hans. Iðgjald sjóðsins til lágmarksréttindaöflunar er **10% miðað við árin 25 til 64** en sú prósentta er talin hæfileg til að standa undir lágmarks tryggingavernd sbr. 3. mgr. 4. gr. laga nr. 129/1997.

Verður:

Með greiðslum iðgjalda aflar sjóðfélagi sér réttinda til eftirlauna og örorkulífeyris ásamt því að maki og börn sjóðfélaga öðlast rétt til maka- og barnalífeyris. Í 19. gr - 23. gr. og í réttindatöflum sjóðsins I til V sem birtar eru í viðauka við samþykktir þessar og eru hluti þeirra er nánar kveðið á um þessi réttindi.

Tafla I Sýnir árlegan lífeyrisrétt frá 67 ára aldri fyrir hvert 10.000 króna iðgjald fyrir reglulegar iðgjaldagreiðslur.

Tafla II Sýnir lækkun eftirlauna þegar taka lífeyris hefst fyrir 67 ára aldur.

Tafla III Sýnir hækkun eftirlauna þegar taka lífeyris hefst eftir 67 ára aldur.

Tafla IV Sýnir árlegan lífeyrisrétt fyrir hvert 10.000 króna iðgjald sem greitt er á hverju aldursári frá 67 til 69 ára.

Tafla V Sýnir árlegan lífeyrisrétt fyrir eingreiðslu iðgjalda sem ekki veita rétt til framreiknings.

Samanlögð iðgjöld sjóðfélaga hvert almanaksár mynda grundvöll lífeyrisréttinda hans. Iðgjald sjóðsins til lágmarksréttindaöflunar er **11% miðað við árin 20 til 59** en sú prósentta er talin hæfileg til að standa undir lágmarks tryggingavernd sbr. 3. mgr. 4. gr. laga nr. 129/1997.

Fimmta tillaga varðar Aldursdeild.

Breyting á 25. gr. "Iðgjald til viðbótartryggingaverndar", lið 25.1:

Var:

Til viðbótar iðgjaldi skv. 18. gr. skal launagreiðandi greiða 7% iðgjald af sama grunni og tilgreindur er í 1. mgr. 18. gr. til vörsluðila lífeyrissparnaðar, að vali sjóðfélaga sbr. 8. gr. laga nr. 129/1997 með síðari breytingum. Skal við það miðað að greiðsla hefjist þegar iðgjaldatími til sjóðsins skv. 3. gr. hefur náð 3 árum.

Verður:

Til viðbótar iðgjaldi skv. 18. gr. skal launagreiðandi greiða iðgjald skv. kjarasamningi af sama grunni og tilgreindur er í 1. mgr. 18. gr. til vörsluðila lífeyrissparnaðar, að vali sjóðfélaga sbr. 8. gr. laga nr. 129/1997 með síðari breytingum.

Greinargerð með þriðju, fjórðu og fimmtu tillögu er varðar Aldursdeild.

Í fyrsta lagi er hlutfalli lágmarksíðgjalds breytt úr 12% í 15,5% í samræmi við breytingar á lögum nr. 129/1997 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða, sem tóku gildi um síðustu áramót.

Í öðru lagi er lagt til að iðgjald til sjóðsins sé hækkað úr 10% í 11% með hækkun mótfamlags launagreiðanda. Ljóst er að miðað við nýjar réttindatöflur, sem staðfestar voru í lok síðasta árs, stendur núverandi iðgjald til sjóðsins ekki undir lögbundinni lágmarkstryggingarvernd sem er 56% miðað við 40 ára inngreiðslutíma. Auk hækkunar iðgjalds er gert ráð fyrir að miða útreikning á lágmarkstryggingarvernd við að innborgun hefjist við 20 ára aldur í stað 25 ára, í samræmi við breytingar frá 22. desember 2021 á reglugerð nr. 391/1998 um skyldutryggingu lífeyrisréttinda og starfsemi lífeyrissjóða.

Í þriðja lagi er 25. gr. samþykkt breytt til samræmis við ofangreint þar sem hluti þess 7% iðgjalds sem áður taldist til viðbótartryggingarverndar er nú hluti lágmarksíðgjalds skv. kjarasamningi. Er því einfaldlega vísað til kjarasamnings í því sambandi.

Tryggvi fjallaði um þriðju, fjórðu og fimmtu tillögu er varða Aldursdeild og vísaði til greinargerðar með þeim. Tryggvi nefndi að tillögurnar hefðu það sameiginlega markmið að uppfylla skilyrði laga um lágmarksiðgjöld.

Hinrik þakkaði Tryggva fyrir og gaf orðið laust um tillögurnar.

Eyrún Anna Einarsdóttir tók til máls og óskaði eftir skýringu á því hvernig tillögurnar hefðu áhrif á skiptingu iðgjalda.

Tryggvi Tryggvason svaraði og sagði að lífeyrisgreiðslur bankamanna væru í dag þrískiptar samkvæmt kjarasamningi SSF. Þannig væri gert ráð fyrir 10% í sameign sem nú væri gerð tillaga um að hækki í 11% til Aldursdeildar eða 1% umfram kjarasamning. Þá færu að lágmarki 5,5% í séreign auk þess sem sjóðfélagi gæti greitt 2% til viðbótar og fengið 2% í mótframlag frá launagreiðanda. Þessi tvö síðastnefndu atriði væru samkvæmt kjarasamningi og breyttust ekki við þetta enda kvæðu kjarasamningar á um lágmarkskjör.

Hinrik þakkaði fyrir og gaf orðið laust ef fleiri hefðu spurningar. Enginn óskaði eftir því að taka til máls.

Hinrik bar þriðju, fjórðu og fimmtu tillögu upp til atkvæðagreiðslu sjóðfélaga Aldursdeildar. Tillögurnar voru samþykktar með öllum greiddum atkvæðum.

Að lokum var tekin fyrir sjötta tillaga:

Sjötta tillaga er varðar báðar deildir.

Breyting á 2. gr. "Stjórn sjóðsins":

Ný málsgrein bætist við 2. gr. samþykktar og verði númer 2.5 og hljóði svo:

Stjórn getur ákveðið að stjórnarkjör fari fram með rafrænum hætti. Fyrirkomulag rafrænnar kosningar skal kynnt í fundarboði. Rafræn kosning skal hefjast að lágmarki viku fyrir ársfund. Niðurstöðu kosningar skal kynna á ársfundi.

Greinargerð með sjöttu tillögu er varðar báðar deildir.

Lagt er til að setja inn í samþykktir heimild til að framkvæma stjórnarkjör fari fram með rafrænum hætti í takt við þróun í þá átt hjá þeim lífeyrissjóðum þar sem sjóðfélagar hafa aðkomu að stjórnarkjöri. Þannig væri stuðlað að auknu sjóðfélagalýðræði með því að gefa fleiri sjóðfélögum, en þeim sem eiga þess kost að sækja ársfund, kleift að hafa áhrif.

Tryggvi fjallaði um sjöttu tillögu og vísaði til greinargerðar með henni.

Hinrik gaf orðið laust um sjöttu tillögu.

Guðríður Kristjánsdóttir tók til máls og spurði hvort allir myndu kjósa rafrænt eða hvort þeir sem mættu á fund myndu kjósa á fundi.

Tryggvi Tryggvason tók til máls og svaraði því til að það ætti eftir að taka ákvörðun um það hvernig þessu yrði háttað í framkvæmd nákvæmlega. Sjóðurinn hefði þó skoðað

frankvæmd hjá öðrum aðilum og það væru ýmsar leiðir færar en allt yrði gert til þess að allir sjóðfélagar hefðu kost á því að kjósa.

Hinrik gaf orðið laust um þessa síðustu breytingartillögu. Enginn bað um orðið. Hinrik bar sjöttu tillögu upp til atkvæðagreiðslu sjóðfélaga Hlutfallsdeildar og Aldursdeildar. Tillagan var samþykkt með öllum greiddum atkvæðum.

Næst var komið að liðnum kosning skoðunarmanna reikninga sjóðsins.

5) Kosning skoðunarmanna reikninga sjóðsins.

Fyrir fundinum lá tillaga um að Guðrún Anna Antonsdóttir og Þorsteinn Þorsteinsson yrðu kjörin skoðunarmenn reikninga sjóðsins. Var það samþykkt með lófataki. Skoðunarmenn eru kosnir til eins árs í senn.

6) Laun stjórnar- og skoðunarmanna.

Fyrir fundinum lá tillaga um að hækka laun stjórnarmanna úr kr. 100.000.- á mánuði í kr. 110.000.- á mánuði, tvöföld laun fyrir formann og ein og hálf laun fyrir varaformann. Laun varamanna hækki úr kr. 53.000.- í kr. 58.000.- fyrir hvern setinn fund, þó ekki hærri en kr. 110.000 á mánuði. Laun greidd eins og laun bankamanna.

Í umfjöllun um tillöguna kom fram að um væri að ræða 10% hækkun sem væri innan ramma launavísitölu sem hækkaði um 12,4% á árinu 2022. Laun stjórnar- og varamanna hafi síðast verið hækkuð á ársfundi 2022 en væru lægst meðal lífeyrissjóða. Vísast til glæru á bls. 59 í kynningu.

Hinrik gaf orðið laust um tillögu um hækkun launa stjórnar- og varamanna. Enginn bað um orðið. Hinrik bar tillöguna til atkvæðagreiðslu og var tillagan samþykkt með meirihluta atkvæða, greidd voru fjögur atkvæði á móti tillögunni.

Þá lá fyrir fundinum tillaga um að hækka laun skoðunarmanna úr kr. 58.000.- á mánuði í kr. 65.000.- á mánuði. Laun greidd eins og laun bankamanna.

Hinrik gaf orðið laust um tillögu um að hækka laun skoðunarmanna. Enginn bað um orðið. Hinrik bar tillöguna til atkvæðagreiðslu og var tillagan samþykkt með meirihluta atkvæða, greidd voru fjögur atkvæði á móti tillögunni.

7) Önnur mál.

Málefni Hlutfallsdeildar.

Hinrik gaf Tryggva orðið til að fjalla um stöðu mála hjá Hlutfallsdeild. Samhliða umfjöllun sinni sýndi Tryggvi glærur, sjá bls. 62-64 í kynningu. Glærुकynningin er aðgengileg á vefsíðu sjóðsins undir fréttaliðnum „Niðurstöður ársfundar 2023“.

Tryggvi fór fyrst stuttlega yfir framvindu máls Hlutfallsdeildar og sýndi myndræna framsetningu á glæru 62.

Tryggvi sagði að mál Hlutfallsdeildar hefði því miður ekki gengið eins og vonir hafi staðið til í október 2021 hafi Héraðsdómur Reykjavíkur sýknað aðildarfyrirtækin og íslenska ríkið af kröfum sjóðsins og í mars 2023 hafi Landsréttur staðfest dóm Héraðsdóms. Tryggvi nefndi að Landsréttur hefði tekið undir veigamikil atriði í málflutningi sjóðsins, m.a. er varða mat á eignum, en það hafi þó ekki breytt niðurstöðu réttarins.

Tryggvi nefndi að sjóðurinn hefði óskað eftir leyfi Hæstaréttar til áfrýjunar á dómi Landsréttar og að sjóðurinn gerði sér vonir um að fá það leyfi. Tryggvi fór næst yfir helstu atriði í rökstuðningi sjóðsins fyrir áfrýjun til Hæstaréttar. Þau eru að úrslit málsins hefðu verulegt almennt fordæmisgildi, málið varðaði verulega hagsmuni og að dómur Landsréttar væri bersýnilega rangur. Vísast til glæru á bls. 63 í kynningu fyrir nánari umfjöllun um þessi atriði, sem Tryggvi fór yfir á fundinum.

Tryggvi nefndi að lokum að ef áfrýjunarleyfi fengist þá mætti búast við niðurstöðu í málinu fyrir lok árs 2024.

Tryggvi lauk máli sínu og þakkaði fyrir.

Hinrik gaf orðið laust undir liðnum önnur mál og um málefni Hlutfallsdeildar.

Guðríður Kristjánsdóttir tók til máls og sagði að hún væri með upptöku af fundinum frá 1997 og spurði hvort sjóðurinn hefði á huga á að nýta sér.

Tryggvi sagði að sjóðurinn hefði áhuga á því og þakkaði fyrir.

Enginn annar fundarmaður óskaði eftir því að taka til máls.

Hinrik þakkaði fyrir góðan fund. Fundarstjóri og fundarritari fengu umboð til þess að ganga frá fundargerð fundarins.

Fundi var slitið um kl. 19:10. Fundarmenn voru um 40 talsins.

Reykjavík, 15. júní 2023

Fundarstjóri:

Hinrik Greipsson

Fundarritari:

Pálmi Rögnvaldsson